

§ 6.

Cizozemská platidla se k zapravení celních poplatků, dávek a vážného nepřijímají.

§ 7.

Celní poplatky jakož i celní jistoty složené přede dnem platnosti tohoto nařízení cizozemskými platidly dle přejímacích kursů ve smyslu nařízení ze dne 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n., budou v případě restituce vráceny dle těchto (přejímacích) kursů, pokud si strana nevyhradila vrácení jistoty v měně, v níž ji složila.

§ 8.

Oddíl A návodu k celní sazbě (příloha k nařízení z 12. května 1919, č. 379 Sb. z. a n.) se zrušuje a nahraňuje tímto zněním:

A. K vyceľivání.

a) Vzhledem k přechodnosti celních úlev, vyznačených v tomto tarifu, byly dosavadní výměry táry při všech položkách ponechány.

b) Ve všech případech, v nichž zákon o celní sazbě ze dne 13. února 1906, č. 20 ř. z., neb prováděcí předpis k němu stanoví určitý obnos celní sazby neb celního poplatku jako měřítko pro posouzení celního odbavování, nutno vzít za základ číslici celní sazby nebo obnos základního celního poplatku bez valutního příplatku. (Podléhá tudíž veškeré zboží podrobené celní sazbě 7 K 50 h proclení dle hrubé váhy a pod., ať se vybírá k dotyčné sazební položce valutní příplatek 500%, 300% nebo 100% ní.)

§ 9.

Nařízení toto nabývá účinnosti dne 10. května 1920; provedením jeho pověřuje se ministr financí v dohodě s ministrem obchodu a ministrem zemědělství.

Tusar v. r.

Švehla v. r.	Prášek v. r.
Sonntág v. r.	Klořáč v. r.
Dr. Beneš v. r.	Dr. Šrobár v. r.
Dr. Veselý v. r.	Dr. Heidler v. r.
Habrman v. r.	Dr. Winter v. r.
Staněk v. r.	Dr. Hodža v. r.

Hampel v. r.

Čís. 292.

Zákon ze dne 9. dubna 1920, jímž se upravuje správa školství.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Státu přísluší nejvyšší správa veškerého vychovávání a vyučování a dozor k němu. Správu tu

vykonává stát ministerstvem školství a národní osvěty, pokud se týče ministerstvem zemědělství.

§ 2.

Ministerstvo školství a národní osvěty přejímá k dosavadnímu oboru své působnosti:

1. působnost, kterou měly ve věcech vysokého, středního a odborného školství dosud zemské rady školní a zemské správy politické,

2. právo rozhodovací, vyhrazené zákonem ve věcech národního (obecného a občanského) školství předsedům zemských školních rad,

3. působnost ve věci menšinových škol národních a mateřských, zejména škol podle zákona ze dne 3. dubna 1919, č. 189 Sb. z. a n.

Menšinové školy ve smyslu předcházejícího odstavce jsou jednak školy, zřízené podle zákona ze dne 3. dubna 1919, č. 189 Sb. z. a n., jednak školy národní a mateřské, zřízené pro národnostní menšiny před účinností právě uvedeného zákona podle dosavadních předpisů, a to zejména v Čechách, na Moravě a ve Slezsku podle článku 19. bývalého zákona ze dne 21. prosince 1867, č. 142 ř. z.

Školy menšinové nepodléhají ani místním ani župním radám školním ani jejich orgánům a spravují se vesměs podle zákona ze dne 3. dubna 1919, č. 189 Sb. z. a n.

Dosavadní působnost zemských výborů ve věcech škol středních a odborných, menšinových a soukromých kromě škol zemědělských přechází na ministerstvo školství a národní osvěty, které převezme také správu zemských fondů školních.

§ 3.

U každého župního úřadu zřizuje se župní rada školní.

V hlavním městě Praze zřídí se samostatná školní rada téhož složení a s touže pravomocí jako župní rady školní.

§ 4.

Župní rada školní se skládá:

1. ze župana jako předsedy,
2. z předsedova náměstka,
3. ze zástupců učitelstva,
4. ze zástupců občanstva,
5. z referentů pro věci pedagogické, administrativní a právní.

§ 5.

Náměstek županův ve funkci předsedy župní rady školní jest jmenován ze státních úředníkův a má titul: „náměstek předsedy župní rady školní“.

§ 6.

Zástupců učitelstva bude 5. Zástupci ti volí se na župních konferencích učitelstva škol obecných a občanských. V župách národně smíšených

zvolí konference učitelstva ze škol národní menšiny, činí-li podle posledního soupisu lidu aspoň 20% všeho občanstva v župě, 1 zástupce, ostatní zástupce zvolí konference z učitelstva škol národní většiny; nejméně jeden z nich budiž vzat z učitelstva škol občanských.

Členy župní rady školní mohou být jen učitelé a učitelky volitelní do župního zastupitelstva.

Podrobná ustanovení o župních konferencích učitelstva a o volbách zástupců učitelstva do župní rady školní budou vydána nařízením vlády.

§ 7.

Zástupců občanstva je vždy dvakrát tolik jako zástupců učitelstva. Zástupce ty zvolí župní zastupitelstvo podle zásady poměrného zastoupení.

Volitelní jsou i nečlenové župního zastupitelstva, mající volitelnost do tohoto sboru, i doporučuje se, aby volen byl jeden lékař (lékař školní).

§ 8.

Referenti župní školní rady (§ 4, bod 5.) jsou státními úředníky. Bude-li referentů více než 3, náleží toliko třem právo hlasovací, a to těm, které určí předseda schůze.

§ 9.

Funkční období zástupců učitelstva a zástupců občanstva trvá 6 let. Zástupci učitelstva mají nárok na náhradu cestovních výloh a diety ke schůzím župní rady školní a k jiným úkolům, s funkcí jejich spojeným, podle pravidel pro státní úředníky platných; pro zástupce občanstva platí ustanovení § 62 zákona o zřízení župních a okresních úřadů.

§ 10.

V obor působnosti župní rady školní náleží rozhodovati o všech věcech veřejné i soukromé výchovy a vyučování v župě, pokud není rozhodování to výslovně vyhrazeno ministerstvu školství a národní osvěty neb jemu podřízeným orgánům nebo ministerstvu zemědělství.

Přechází tedy na župní radu školní zejména obor působnosti zemských rad školních ve věcech škol obecných a občanských a ostatních ústavů výchovných, pokud náležejí do oboru národního školství, dále obor působnosti dosavadních okresních rad školních, obor působnosti zemských i okresních správ politických ve věcech pokračovacího školství živnostenského, obor působnosti zemských výborů ve věcech školství národního a pokračovacího živnostenského, jakož i na Slovensku obdobný obor působnosti župních úřadů, komitátů, jejich orgánů, správních výborů, pokud se týče inspektorátů.

§ 11.

Nařízením vládním může být část působnosti župní rady školní přikázána jiným úřadům školním a orgánům správy školní.

§ 12.

Řádná schůze župní rady školní koná se aspoň jednou za měsíc. K žádosti tří členů jest předseda povinen svolati do osmi dnů schůzi mimořádnou. Schůze sborové usnášejí se o věcech, jež se týkají všeho školství v župě, náležejícího v obor působnosti župní rady školní nebo některé kategorie jeho, nebo jsou povahy zásadní. Program schůze stanoví předseda.

Běžná agenda administrativní a věci neodkladné vyřizují se příslušnými referenty za odpovědnosti předsedy. Předseda je však povinen v nejbližší schůzi župní rady školní oznámit opatření, jež bylo učiněno. Schůze župní rady může se usnášeti, byli-li všichni členové pozváni a je-li přítomna většina členů. Rozhodnutí činí se nadpoloviční většinou hlasů. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy, který jinak nehlasuje.

Župní rada školní může si pro jednotlivé otázky přibrati znalce s hlasem poradním.

Jednací řád župní rady školní vydá ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 13.

Předseda župní rady školní jest povolán, aby bděl nad zachováváním zákonův a nařízení při všem školském úřadování v župě a nad tím, aby se při všem usnášení a rozhodování dbalo zájmů státních a prospěchu školy.

Má právo a povinnost, aby zastavil usnesení, které podle jeho názoru odporuje zákonu nebo nařízení nebo poškozují zájem státu nebo prospěch školy. V takovém případě má si vyžádati hned rozhodnutí ministra školství a národní osvěty.

§ 14.

O stížnostech do rozhodnutí župní rady školní rozhoduje ministr školství a národní osvěty. Stížnosti podati jest u župní rady školní do 14 dnů, počítaných ode dne, který následuje po dnu, kdy rozhodnutí straně bylo dodáno, a mají odkládací účinek.

§ 15.

Župan jako předseda župního úřadu a župní rady školní rozděluje práci jednotlivým členům a vykonává její usnesení.

§ 16.

Členové župní rady školní jsou povinni slíbiti do rukou předsedových věrnost republice, jakož i že zachovávají budou zákony a platná nařízení a dbají zájmu a prospěchu školy.

§ 17.

V každé školní obci zřídí se místní rada školní jakožto úřad veřejný.

Založí-li se pro několik školních obcí veřejná škola národní (škola újezdní), zřídí se pro tuto školu zvláštní místní školní rada újezdní.

§ 18.

Místní rada školní se skládá:

1. z předsedy,
2. ze zástupců školy,
3. ze zástupcův obce školní.

§ 19.

Předsedu místní školní rady a jeho náměstka, který jej zastupuje v jeho nepřítomnosti nebo na požádání, zvolí místní rada školní ze sebe většinou hlasů.

§ 20.

Zástupce školy volí konference učitelstva, ustanoveného při veřejných školách obecných a občanských téhož jazyka vyučovacího ve školní obci, po případě v újezdě.

Ve školních obcích (v újezdě), kde jest na veřejné škole trvale nebo zatímně méně učitelův ustanoveno než tři, vstoupí do místní školní rady všichni. Jsou-li na škole tři až pět učitelů, zvolí tito ze sebe dva členy. Je-li jich šest až devět, zvolí ze sebe tři členy. Je-li jich deset až dvanáct, zvolí čtyři členy, jinak pět členů do místní školní rady.

Ve školních obcích (v újezdě), v nichž zastoupeny jsou různé kategorie škol a učitelů téhož jazyka, zvolí po jednom členu odděleně tyto skupiny učitelstva:

1. učitelé škol občanských,
2. učitelky škol občanských,
3. učitelé škol obecných,
4. učitelky škol obecných.

V každé skupině přísluší právo voliti jednoho členu, má-li aspoň tři příslušníky, jinak spojí se k volbě se skupinou téže kategorie školní druhého pohlaví. Zbylý počet členů zvolí podle předcházejícího odstavce plenum konference. Správcové veřejných škol a výchovných ústavů ve školní obci a učitelky ženských ručních prací, nejsou-li členy podle odstavce 2. nebo 3., mohou se zúčastniti schůzí místní rady školní téhož jazyka s hlasem poradním.

Členy místní rady školní mohou býti jen učitelé a učitelky volitelní do obecního zastupitelstva.

§ 21.

Zástupců školní obce (újezdu) je vždy dvakráte tolik jako zástupců školy. Volbu zástupců vykonávají obecní zastupitelstva přískolených

obcí podle ustanovení § 63 po případě § 64 volebního řádu ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n. Náleží-li k obci školní několik obcí nebo částí obcí politických, volí každé obecní zastupitelstvo tolik členů místní rady školní, kolik jich podle počtu obyvatelstva na každou obec připadá. Počet ten určí župní rada školní. Vedle těchto členů zvolí obecní zastupitelstvo sídla školního tři náhradníky. Při volbě těchto členů místní rady školní i náhradníků doporučuje se přihlížeti k tomu, aby mezi zvolenými byli rodiče dětek ve školní obci školou povinných neb jejich zástupci.

§ 22.

Školní obec, v níž je značnější počet škol, lze se svolením župní rady školní rozdělit v několik obvodů školních, z nichž každý lze podřídit zvláštní radě školní.

§ 23.

Funkční období místní rady školní trvá čtyři léta.

§ 24.

Předseda svolává a řídí schůze, pečuje o to, aby usnesení byla provedena, je prostředníkem mezi místní radou školní a nadřízenými úřady a zastupuje místní radu školní na venek.

Předseda hlasuje jenom při rovnosti hlasů.

§ 25.

Místní školní rada jest povinna a oprávněna:

1. aby spravovala místní školní fond a nadání školní, pokud nadáním samým není jinak ustanoveno,
2. aby přechovávala cenné papíry, listiny atd., škole náležející,
3. aby pečovala o budovy a pozemky školní, o nářadí školy, o pomůcky učebné a vedla příslušný inventář,
4. aby vykonávala veškeré práce, spojené s opatřováním věcných potřeb školních, jakož i práce, nařízením župní rady školní, jejího předsedy nebo ministerstva jí uložené,
5. aby sestavovala rozpočet a výroční účty školní,
6. aby sdělala soupis školní mládeže, vedla školní matriku, rozhodovala o přijímání žáků z cizí školní obce do školy, aby dohlédala k docházce do školy, ji zvelebovala, a spolupůsobila, když zanedbání školy se tresce,
7. aby učitelstvo podporovala v jeho povolání, zvláště pak při vykonávání kázně, aby bděla nad tím, jak se mládež mimo školu chová, a nade vším, co vliv má na vychování mládeže mimo školu.

Mimo to přísluší místní radě školní povinnosti a práva, jež jsou jí přikázány ostatními zákony školními a nařízeními vládními v mezích místní působnosti těchto zákonů a nařízení.

§ 26.

Místní rada školní koná schůzi nejméně jednou za měsíc; k žádosti tří členů má předseda svolati schůzi mimořádnou do osmi dnů.

§ 27.

Místní rada školní může se usnášeti, byli-li všichni členové pozváni, a je-li přítomna většina členů. Usnesení činí se nadpoloviční většinou hlasů přítomných. Při rovnosti hlasů rozhoduje předseda, který jinak nehlasuje. Předseda jest povinen, aby bděl nad zachováváním zákonův a nařízení a nad tím, aby se šetřilo zájmu a prospěchu školy. Má právo a povinnost zastavit usnesení, které odporuje zákonům a nařízením nebo prospěchu školy. V takovém případě jest povinen vyžádati si rozhodnutí župní rady školní.

§ 28.

O stížnostech na rozhodnutí místní rady školní rozhoduje župní rada školní. Stížnost podati jest u místní rady školní do osmi dnů po oznámení rozhodnutí a působí odkladně.

§ 29.

Kdo byl do místní rady školní zvolen, je povinen volbu přijmouti, nezastával-li funkce této v předchozím období.

Kdo by odepřel zastávati funkce v místní radě školní nebo bez omluvy se nedostavil do dvou schůzí po sobě konaných, bude potrestán župním úřadem školním pokutou od 20 Kč do 500 Kč ve prospěch místního fondu.

§ 30.

Župní rada školní může v případě, že by činnost místní rady školní poškozovala zájem státu nebo prospěch školy, místní radu školní (újezdní) rozpustit a opatřiti správu školství zvláštním orgánem na náklad obce školní, a to až do konce běžného funkčního období místní rady školní. Odvolání v takovém případě nemá odkladního účinku.

§ 31.

Členové místní rady školní (újezdní) jsou povinni slíbiti do rukou zmocněnce župní rady školní věrnost republice, jakož i že budou zachovávat zákony a platná nařízení a dbáti zájmu a prospěchu školy.

§ 32.

Pro školy menšinové (§ 2) může se zřídit místní výbor školní. Složení a působnost místních výborů školních určí vláda nařízením.

§ 33.

Pro přímý dozor ke školám středním a odborným, s vyloučením hospodářských akademií, středních a nižších škol zemědělských a lidových škol hospodářských, a k ústavům učitelským zřídí se při ministerstvu školství a národní osvěty potřebný počet ministerských inspektorů školních. Inspektoři tito převezmou úkol dosavadních zemských inspektorů školních; ministr školství a národní osvěty určí obor i obvod působnosti každého inspektora, i jeho úřední sídlo a vyměří mu cestovní a dietní paušál.

§ 34.

Pro přímý dozor ke školám obecným a občanským a k ústavům výchovným, jež náležejí do oboru národního školství, zřídí se v každé župě potřebný počet župních a obvodních inspektorů (inspektorek) školních po návrhu župní rady školní.

Ministr školství a národní osvěty je zmocněn službu těchto inspektorů přiměřeným způsobem organisovat a nařízením obor působnosti jednotlivých inspektorů župních i obvodních určit. Ministr určí také úřední sídla těchto inspektorů.

Župní inspektoři jsou státními úředníky.

Jmenování obvodních inspektorů jest prozatímní. Aktivní učitelé veřejných škol, byvše na základě veřejné soutěže jmenování obvodovými inspektory, budou, pokud jejich funkce trvá, úřadu učitelského zproštěni. Také těmto inspektorům vyměří ministr školství a národní osvěty příslušný cestovní a dietní paušál. Náklad na tyto paušály a na zastupování obvodních inspektorů uhradí se z peněz státních.

Také pro školství národní může ministr zříditi potřebný počet míst inspektorů ministerských.

Ministr školství a národní osvěty ustanoví, jakým způsobem se bude vykonávati dozor pedagogický a správa hospodářská škol menšinových.

§ 35.

Veškerý náklad věcný na veřejné školství národní uhrazuje školní obec, pokud jinak není stanoveno dosavadními zákony.

Náklad na sbírky učebních pomůcek a knihovny školní, jakož i ostatní náklad, zejména všecken náklad osobní hradí se ze státních peněz.

Zvláštním zákonem bude ustanoveno, jakou měrou k uhrazení nákladu tohoto přispívají jest z peněz župních.

Školy menšinové (§ 2) vydrží se nákladem státu.

§ 36.

Obce, v nichž budou župní rady školní zřízeny, jsou povinny opatřiti a k bezplatnému užívání odevzdati vhodné místnosti pro úřad potřebné. Též exponovaným orgánům správy školní mají obce, jež budou sídlem orgánů těch, potřebné místnosti opatřiti a k bezplatnému užívání odevzdati.

§ 37.

Veškerá ustanovení starších zákonův a nařízení, pokud odporují tomuto zákonu, pozbývají platnosti.

§ 38.

Ustanovení tohoto zákona o školách menších (veřejných i soukromých) vstoupí v platnost dnem 1. ledna 1921.

Nařízením vlády bude určena doba, kdy ostatní ustanovení tohoto zákona budou zcela nebo z části provedena, a tímže způsobem budou učiněna jinaká nutná opatření k provedení zákona. Rovněž nařízením vlády bude určeno, kdy provedeno bude zrušení zemských a okresních rad školních a tímže způsobem lze na dobu přechodní zřídit orgán, jenž by funkce zrušených úřadů zatímně vykonával.

Nařízením vlády budou na Slovensku zřízeny orgány, které budou pověřeny vykonáváním oborů působnosti, jež tento zákon přikazuje úřadům a orgánům školním. Tímž způsobem bude určen den, kterým ustanovení tohoto zákona nabudou z části nebo zcela účinnosti na Slovensku.

§ 39.

Správa školní v území Podkarpatské Rusi bude upravena zvláštními předpisy.

§ 40.

Zákon tento provede ministr školství a národní osvěty v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Habrman v. r.

Cis. 293.

Ústavní zákon ze dne 9. dubna 1920

o ochraně svobody osobní, domovní a tajemství listovního (podle §§ 107, 112 a 116 ústavní listiny).

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

I.

Ochrana svobody osobní.

§ 1.

Nikdo nesmí být stíhán, leč v případech podle zákona dovolených, a to jen soudem neb úřadem podle zákona příslušným, a řízením podle zákona upraveným.

§ 2.

Mimo případ přistižení při činu samém nesmí být nikdo zatčen, leda na písemný odůvodněný příkaz soudcův, který musí být dodán při zatčení, a není-li to možno, nejdéle do 24 hodin po něm.

§ 3.

Nikdo nesmí být orgánem úředním vzat do vazby, leč v případech zákonem stanovených, a musí být pak nejdéle do 48 hodin propuštěn nebo odevzdán úřadu, který podle okolností případu je příslušný provést další řízení.

§ 4.

Vyjma případy zákonem stanovené nesmí nikdo být z určitého místa neb území vypovězen nebo přidržován k tomu, aby se z určitého místa nebo území nevzdaloval.

§ 5.

Za kterých podmínek může být osoba zatčena nebo uvězněna na svobodu propuštěna, položí-li jistotu, po případě znovu uvězněna, ač jistotu položila, stanoví zákon.

II.

Ochrana svobody domovní.

§ 6.

Prohlídka bytu nebo jiných místností náležejících k domácnosti nebo určených ku provozování živností nebo výdělečné činnosti, je přípustna pouze v případech podle zákona dovolených a to jen soudem neb úřadem podle zákona příslušným a řízením podle zákona upraveným.

§ 7.

Domovní prohlídka je přípustna zpravidla (§ 8) jen na základě písemného odůvodněného příkazu soudcova, který musí být doručen při prohlídce, a není-li to možno, nejdéle do 24 hodin po ní.

§ 8.

V kterých případech jest přípustna k účelům trestního řízení soudního prohlídka i bez písemného příkazu soudcova, stanoví zákon. V tomto případě musí však orgán vykonávající prohlídku vykázat své oprávnění k tomu a vydati osobě, u které prohlídku vykonal, na její žádost ihned, nebo nejdéle do 24 hodin písemné potvrzení o vykonané prohlídce a důvodech pro její provedení a o věcech u ní zabavených.

§ 9.

Zákon stanoví, ve kterých případech, kterými orgány a s jakými omezeními jest přípustna prohlídka místností obyčejných nebo živnostenských (§ 6) k účelům policejním, finančním a k účelům veřejné správy vůbec; i pro tyto případy platí ustanovení druhé věty § 8.

§ 10.

O každé domovní prohlídce budiž ihned sepsán protokol, v němž dlužno uvést zákonný důvod a důvod podezření, pro který byla prohlídka provedena a jaký byl její výsledek. Nebylo-li nic závadného shledáno, budiž straně ihned vydáno písemné potvrzení.